

SPREEK
TAAL 1

Dag & tijd

van Dale

VOOR BEGINNENDE SPREKERS VAN
HET NEDERLANDS (NIVEAU 0-A1+)

MODULE 13: DEZE MODULE IS ONDERDEEL
VAN EEN VIJFTIENDELIGE SERIE

Dag & tijd

1. Hoe laat is het?	p. 1
2. Elke maandag	p. 10
3. Wanneer ben je jarig?	p. 16
4. Te laat!	p. 24
5. Praktijkopdracht	p. 31
6. Overzicht woorden en
standaardzinnetjes	p. 32
7. Begeleidershandleiding	p. 33

bekijk foto / plaatje /
ding / mens

praat samen

wijs aan

luister naar begeleider /
andere mensen

luister naar audio op
www.vandale.nl/spreektaal

zeg na / geef antwoord

zeg het gesprek na /
maak het gesprek af

tik op de tafel

sta op

een spelletje

naar buiten

info

kijk in de handleiding

1. Hoe laat is het?

1. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Wat zie je op de foto?

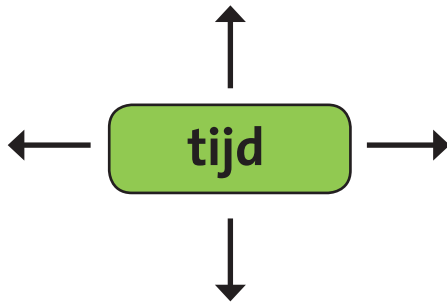
Heb je zelf een horloge?

Hoeveel klokken heb je thuis?

Hoe laat is het nu?

2. Praat met je begeleider. Waar denk je aan bij het woord 'tijd'?

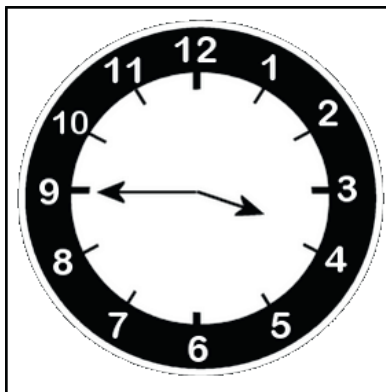
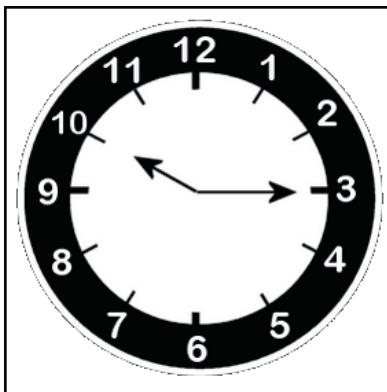
3. Luister naar de twee gesprekken *Hoe laat is het? (1)*.
Ayse praat eerst met Diana, daarna met een meneer.

4. Luister nog een keer naar de gesprekjes en wijs aan.

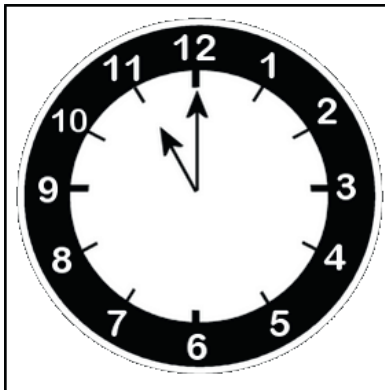
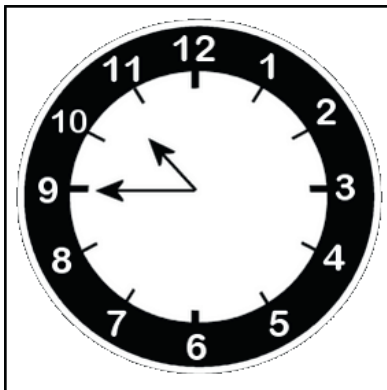
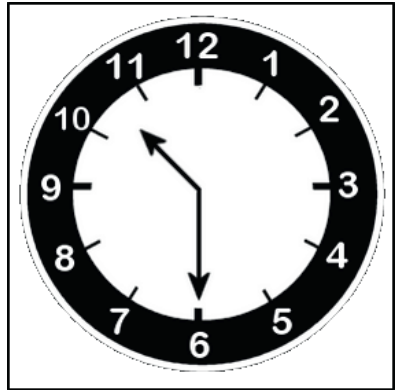
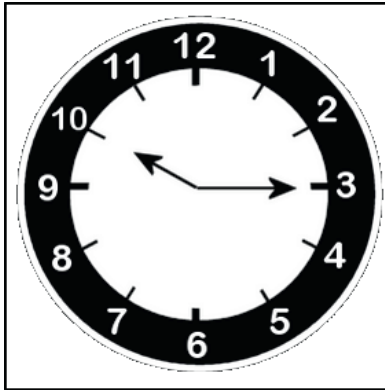
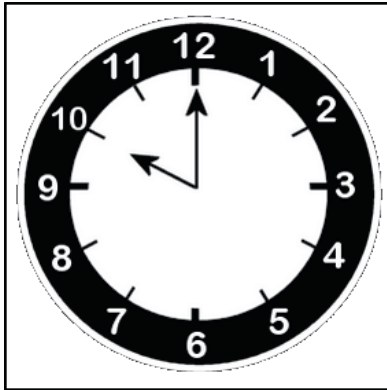

Hoe laat is het?

5. Kijk naar de plaatjes en luister naar je begeleider.

6. Luister naar de tekst *Hoe laat is het? (2)*.
De tekst gaat over Femy.

7. Luister nog een keer naar de tekst. Wijs het goede plaatje aan.

Vanmiddag

Half tien

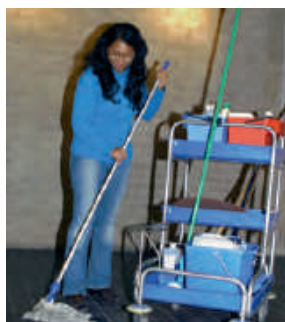
Vijf uur

Vier uur

Half elf

Zeven uur

8. Luister naar je begeleider.

Je begeleider leest een tekst voor. Hoor je een tijd?
Tik op de tafel als je een tijd hoort.

9. Luister naar je begeleider en wijs aan.

Welke tijden hoor je?

10. Taalriedel

Pardon meneer.

Pardon meneer.

Mag ik wat vragen?

Mag ik wat vragen?

Ja, natuurlijk.

Ja, natuurlijk.

Weet u hoe laat het is?

Weet u hoe laat het is?

Het is vier uur.

Het is vier uur.

Dank u wel.

Dank u wel.

Graag gedaan.

Graag gedaan.

11. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Om zeven uur begin ik met mijn werk.
2. Om negen uur ben ik klaar.
3. Dan ga ik naar huis.
4. Om half elf heb ik autorijles.
5. Daarna ga ik een broodje eten.
6. Om vier uur kan ik mijn medicijnen ophalen.

12. Zeg het gesprek na.

Ayse: Pardon meneer, mag ik u iets vragen?
Meneer: Ja hoor.
Ayse: Kunt u me zeggen hoe laat het is?
Meneer: Het is tien over drie.
Ayse: Dank u wel.
Meneer: Graag gedaan.

13. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

Hoe laat is het? Het is
 Het is
 Het is

14. Kijk naar de foto's en geef antwoord.

Wat doet Femy om 7 uur?

Wat doet Femy om half 11?

Wat doet Femy om 5 uur?

7 uur

Half 11

5 uur

15. Maak het gesprek compleet.

Je loopt op straat. Je wilt weten hoe laat het is. Voer het gesprek.

Ik:	Hallo.
Diana:	Hoi.
Ik:	
Diana:	Natuurlijk.
Ik:	
Diana:	Het is half zeven.
Ik:	
Diana:	Graag gedaan.

16. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag aan de ander hoe laat het is. De ander reageert.

17. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag hoe laat de ander opstaat.
Vraag hoe laat de ander naar bed gaat. De ander reageert.

opstaan

naar bed gaan

18. Praat met je begeleider.

Vertel aan je begeleider hoe je dag er morgen uitziet.
Begin bij het opstaan en eindig bij het naar bed gaan.

19. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.

Hoe heet deze vrouw?
Is ze getrouwd?
Heeft ze kinderen?
Waarom wijst ze naar haar horloge?
Hoe voelt ze zich?

2. Elke maandag

1. **Bekijk de foto. Praat met je begeleider.**

Wat zie je op de foto?

Wat doe jij op maandag, op dinsdag, op woensdag, ...?

2. **Luister naar het gesprek *Elke maandag*. Je hoort Malika en Tessa.**

3. Luister nog een keer naar het gesprek en geef antwoord.

Wat doet Zahra op maandag?

Wat doet Zahra op vrijdag?

4. Bekijk de agenda van Stanley. Je begeleider leest een aantal zinnen voor. Zijn de zinnen goed? Zeg ja of nee.

1. Stanley gaat maandag om half vier naar de dokter.
2. Donderdag negentien maart is Hans jarig.
3. Vrijdag gaat Stanley naar de sportschool.
4. Zondag gaat Stanley naar Rotterdam.

JANUARI week 3	JANUARI week 3
16 maandag <i>Half vier dokter</i>	19 donderdag <i>Hans jarig</i>
17 dinsdag <i>Werken</i>	20 vrijdag <i>10 uur, met Clenn naar de sportschool</i>
18 woensdag	21 zaterdag <i>Naar Rotterdam</i>

5. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

6. Luister naar je begeleider. Hoor je een vraag? Wijs aan.

7. Taalriedel

Wat doe je op maandag?

Wat doe je op maandag?

Dan ga ik naar het buurthuis.

Dan ga ik naar het buurthuis.

Wat doe je op dinsdag?

Wat doe je op dinsdag?

Dan help ik op school.

Dan help ik op school.

En wat doe je op woensdag?

En wat doe je op woensdag?

Dan ga ik naar het ziekenhuis.

Dan ga ik naar het ziekenhuis.

En donderdag en vrijdag?

En donderdag en vrijdag?

Dan moet ik werken.

Dan moet ik werken.

Wat doe je in het weekend?

Wat doe je in het weekend?

Dan heb ik vrij.

Dan heb ik vrij.

8. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Zullen we naar Amsterdam gaan?
2. Deze week kan ik niet.
3. Ik heb het heel druk.
4. Op woensdag ga ik naar mijn moeder.
5. Ze woont in Den Haag.
6. Donderdag moet ik werken.
7. Vrijdag heb ik een afspraak in het ziekenhuis.
8. Dat is een drukke agenda.

9. Zeg het gesprek na.

Malika: Zullen we morgen naar Amsterdam gaan?
 Tessa: Nee, dan kan ik niet.
 Malika: Waarom niet?
 Tessa: Ik ga op maandag naar de koffievochtend in het buurthuis.
 Dat doe ik elke week.
 Malika: Dan gaan we een andere keer.
 Tessa: Ja, leuk!

10. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

Wat doe je op maandag?
 Wat doe je op dinsdag?
 Wat doe je op?

11. Maak het gesprek compleet.

Je neef vraagt of je meegaat naar de sportschool. Je kan niet.
 Zeg ook waarom je niet kan. Voer het gesprek.

Mounir: Hoi ..., ga je mee naar de sportschool?
 Ik:
 Mounir: Woensdag.
 Ik:
 Mounir: Waarom niet?
 Ik:
 Mounir: Dan gaan we een andere keer, oké?
 Ik:

12. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag aan de ander welke dag het is. De ander reageert.

13. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag wat de ander op zaterdag of zondag doet. De ander reageert.

14. Praat samen.

Jan werkt vijf dagen in de week. 's Avonds en in het weekend is hij vrij. Wat doet Jan deze week in zijn vrije tijd? Beschrijf de plaatjes.

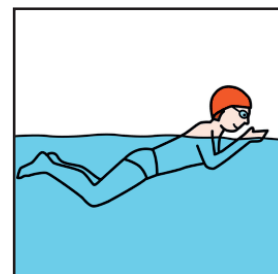
maandagavond

dinsdagavond

woensdagavond

donderdagavond

vrijdagavond

zaterdag

zondag

15. Een vriendin vraagt of je meegaat winkelen in Rotterdam.
Vertel dat je deze week niet kunt.
Vertel wat je deze week allemaal moet doen.

16. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.

Wie zijn deze mensen?
Waar zijn ze?
Kennen ze elkaar?
Hoe oud zijn ze?
Wat doen ze?
Waar praten ze over?

3. Wanneer ben je jarig?

1. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Wat zie je op de foto?

In welke maand ben je jarig?

Wanneer zijn de mensen in je familie jarig?

Wat doe je als je jarig bent?

2. Luister naar het gesprek *Wanneer ben je jarig? (1)*. Je hoort Koen en Musa.

3. Luister nog een keer naar het gesprek en wijs aan.

In welke maand is Koen jarig?

In welke maand is Musa jarig?

In welke maand gaat Koen zijn verjaardag vieren?

januari	februari	maart	april	mei	juni
juli	augustus	september	oktober	november	december

4. Praat met je begeleider.

Wat vind je de leukste maand(en) van het jaar? Waarom?

5. Luister naar het gesprek *Wanneer ben je jarig? (2)*. Je hoort Emine en Bas.

6. Luister nog een keer naar het gesprek en wijs aan.

Wanneer gaat Emine op vakantie?

vijftien juni

twintig juli

Waar gaat Emine naar toe?

Turkije

Frankrijk

Wie is er jarig op één augustus?

**7. Luister naar je begeleider. Je begeleider leest een gesprekje voor.
Welk woord hoor je?**

Hoe oud ben jij?
Ik word in veertig.

Wat ga je doen?
Ik geef een feest in

Wanneer ga je op vakantie?
Ik vertrek vijftien

Hoe lang ga je?
Twee

8. Luister naar je begeleider.

Je begeleider leest een gesprek voor. Hoor je de naam van een maand?
Tik op de tafel als je naam van een maand hoort.

9. Luister naar je begeleider. Wat hoor je? Sta op.

10. Taalriedel

Wanneer ga je op vakantie?

Wanneer ga je op vakantie?

Ik vertrek 15 juni.

Ik vertrek 15 juni.

Hoe lang ga je?

Hoe lang ga je?

Twee weken.

Twee weken.

En jullie?

En jullie?

Wij gaan 20 juli.

Wij gaan 20 juli.

Hoe lang gaan jullie?

Hoe lang gaan jullie?

Een maand.

Een maand.

11. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Waar gaan jullie naartoe?
2. Naar Turkije.
3. We gaan een maand naar mijn moeder.
4. Wat heerlijk!
5. Fijn om je moeder weer te zien.
6. Dat is een lange tijd.

12. Luister naar je begeleider. Welk woord hoort er niet bij?

1. een dag – een horloge – een maand – een week
2. maandag – dinsdag – verjaardag – woensdag
3. buurthuis – februari – mei – september
4. half tien – kwart voor acht – zeven uur – 1402 TL

13. Zeg het gesprek na.

Musa: Wanneer ben jij jarig?
 Koen: 20 mei.
 Vier jij je verjaardag altijd?
 Musa: Nee, meestal niet. En jij?
 Koen: Ik ook niet, maar dit jaar wel.
 Ik word veertig.
 Musa: Wat ga je doen?
 Koen: Ik geef een tuinfeest in juli.
 Musa: Leuk!

14. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

In welke maand ben je jarig?
 In welke maand ga je op vakantie?
 In welke maand is het koud in Nederland?
 In welke maand is het warm in Nederland?
 In welke maand ben je naar Nederland gekomen?

15. Maak het gesprek compleet.

Je ziet je neef op een verjaardag. Je vraagt wanneer hij op vakantie gaat. Voer het gesprek.

Bas: Lekker, bijna vakantie!
Ik:
Bas: Volgende week. Ik vertrek vijftien juni.
Ik:
Bas: Twee weken.
En jullie?
Ik:
Bas: Waar gaan jullie naartoe?
Ik:
Bas: Hoe lang gaan jullie?
Ik:

16. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag wanneer de ander jarig is. De ander reageert.

17. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Vraag hoe oud de ander is. De ander reageert.

18. Je bent op een verjaardag. Je praat met iemand die je niet zo goed kent. Vraag wanneer deze persoon jarig is. Vertel ook wanneer jij jarig bent. Voer het gesprek.

**19. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.**

Wie zijn deze mensen?
Wie is er jarig?
Hoe oud wordt hij?
Wat doet hij?
Wat krijgt hij voor zijn verjaardag?

4. Te laat!

1. Bekijk de foto. Praat met je begeleider.

Wat zie je op de foto?
Hoe laat is het op de foto?
Kom je wel eens ergens te laat? Waar?
Wat doe je dan?
Vind je het vervelend om te laat te komen?

2. Luister naar het telefoongesprek *Te laat! (1)*. Je hoort Sofia en Eelco.

3. Luister nog een keer naar het telefoongesprek en geef antwoord.

Waarom komt Eelco later op zijn werk?

4. Kijk naar de tijden en luister naar je begeleider.

's morgens:

09:00

09:15

09:30

's middags:

12:45

16:15

17:30

's avonds:

18:30

20:45

22:00

5. Luister naar het gesprek *Te laat! (2)*. Je hoort Milou, Alex en Johan.

6. Luister nog een keer naar het gesprek en wijs aan.

Hoe laat was Milou bij de bioscoop?

19:10

19:40

Hoe laat begint de de film?

19:30

20:30

7. **Bekijk het bord met de openingstijden van de supermarkt. Je begeleider leest een aantal zinnen voor. Zijn de zinnen goed? Zeg ja of nee.**

1. Het is maandagochtend, elf uur. De supermarkt is open.
2. Het is woensdagochtend, half negen. De supermarkt is open.
3. Het is vrijdagavond, acht uur. De supermarkt is dicht.
4. Het is zaterdagmiddag, kwart voor zes. De supermarkt is dicht.
5. Op zondag is de supermarkt gesloten.

Openingstijden supermarkt:

<i>Maandag:</i>	<i>12.00 uur - 19.00 uur</i>
<i>Dinsdag:</i>	<i>08.00 uur - 19.00 uur</i>
<i>Woensdag:</i>	<i>08.00 uur - 19.00 uur</i>
<i>Donderdag:</i>	<i>08.00 uur - 21.00 uur</i>
<i>Vrijdag:</i>	<i>08.00 uur - 19.00 uur</i>
<i>Zaterdag:</i>	<i>08.00 uur - 18.00 uur</i>
<i>Zondag:</i>	<i>Gesloten</i>

8. **Luister naar je begeleider. Hoeveel woorden hoor je? Steek het aantal vingers op.**

9. **Luister naar je begeleider. Tik op de tafel.**

Je begeleider leest een aantal woorden voor. Waar ligt het accent in het woord?
Tik op de tafel. Luister naar het voorbeeld.

Voorbeeld:

Mohammed – huisarts – goedemorgen

10. Taalriedel

Ik kom wat later.

Ik kom wat later.

O, waarom?

O, waarom?

Ik heb me verslapen.

Ik heb me verslapen.

Wat vervelend!

Wat vervelend!

Ja, het spijt me.

Ja, het spijt me.

Hoe laat kom je?

Hoe laat kom je?

Om half tien.

Om half tien.

11. Luister naar je begeleider. Zeg de zinnen na.

1. Ben je hier al lang?
2. Dat valt wel mee.
3. Ik was hier om tien over zeven.
4. Hoe laat begint de film?
5. Om half acht.
6. Zullen we naar binnen gaan?
7. Waarom ben je zo laat?
8. De brug was open.

12. Zeg het gesprek na. (1)

Eelco: Hoi, je spreekt met Eelco.
Sofia: Hallo Eelco.
Eelco: Ik kom wat later op mijn werk.
Sofia: O?
Eelco: Ja, ik heb me verslapen.
Sofia: Dat is vervelend.
Eelco: Ja, het spijt me. Ik heb de wekker niet gehoord.
Sofia: Hoe laat ben je hier?
Eelco: Om half tien.

13. Zeg het gesprek na. (2)

Milou: Hoi Alex.
Alex: Hé Milou. Ben je er al lang?
Milou: Ik was hier om tien over zeven.
Alex: Hoe laat begint de film?
Milou: Om half acht.
Alex: Zullen we naar binnen gaan?

14. Luister naar je begeleider en geef antwoord.

Bijna of precies?
Hoe laat is het?

09:08

12:00

15:08

**15. Luister naar je begeleider. Je begeleider stelt een vraag.
Wat kun je antwoorden? Bedenk zoveel mogelijk antwoorden.**

Waarom ben je zo laat?

> Bijvoorbeeld: Ik heb me verslapen.

16. Vraag en geef antwoord.

Loop rond. Stel de vragen aan een ander. De ander reageert.

Kom je vaak te laat?

Hoe komt dat?

17. Maak het gesprek compleet.

Je hebt een afspraak met je zus in de stad. Je bent een half uur te laat.
Voer het gesprek.

Marieke:	Hoi
Ik:	
Marieke:	Wat ben je laat!
Ik:	
Marieke:	Wat is er gebeurd?
Ik:	
Marieke:	Zullen we gaan winkelen?
Ik:	

18. Spelletje

Wat zie je op het plaatje? Vraag de ander naar hetzelfde plaatje.

19. Je begeleider vertelt een verhaal. Luister naar het verhaal.
Vertel het verhaal precies na.

20. Je hebt om half twee een afspraak bij de tandarts. Je bent te laat.
Je belt op naar de tandarts. Voer het gesprek met de assistente.

21. Kijk nog een keer naar de foto. Geef antwoord op de vragen.
Bedenk je eigen verhaal.

Wie is deze vrouw?
Waar is zij?
Hoe laat is het?
Wat moet zij vandaag doen?
Wat heeft zij gisteren gedaan?

5. Praktijkopdracht

Naar buiten!

1. Loop op straat. Vraag aan twee mensen hoe laat het is.
2. Vraag aan een vriend wanneer hij op vakantie gaat.
3. Maak een afspraak met je neef / nicht / vriend / vriendin om iets leuks te doen. Bedenk zelf wat je wilt doen.

6. Overzicht woorden en standaardzinnetjes

de tijd
het horloge
de klok
de wekker
de dag
de week
de maand
de agenda
de kalender
de verjaardag
de leeftijd
de brug
de openingstijden

druk
open
dicht
nogmaals
toevallig
speciaal
meestal
vaak – vaker

opstaan
vieren
zich verslapen
horen
opschieten

maandag
dinsdag
woensdag
donderdag
vrijdag
zaterdag
zondag
's morgens
's middags
's avonds

januari
februari
maart
april
mei
juni
juli
augustus
september
oktober
november
december

Hoe laat is het?
Weet u hoe laat het is?
Om twee uur
Hoe oud ben jij?
Wanneer ben je jarig?
Ben je er al lang?
Waarom ben je zo laat?
Het spijt me.

7. Begeleidershandleiding

Algemeen

De modules

Het materiaal is:

- ontwikkeld om *gestructureerd* te werken aan taalverhoging tot niveau A1(+).
- gericht op de *mondelinge vaardigheden*: luisteren, spreken en gesprekken voeren.

Wat kan een NT2-deelnemer op niveau A1?

Een deelnemer kan:

- vertrouwde dagelijkse uitdrukkingen en basiszinnen begrijpen en gebruiken;
- kan zichzelf aan anderen voorstellen;
- kan vragen stellen en beantwoorden over vertrouwde dagelijkse onderwerpen;
- kan reageren op een ander als de andere persoon langzaam en duidelijk praat en bereid is om te helpen.

Op dit niveau mag je nog geen volzinnen verwachten. Het taalgebruik van de deelnemer beperkt zich tot een klein aantal eenvoudige grammaticale constructies en uit het hoofd geleerde uitdrukkingen. Ook wemelt het nog van de grammaticale fouten.

Aanpak – globale werkwijze

Het materiaal bestaat uit vijftien modules. Elke module heeft zijn eigen thema. Er is geen vaste volgorde waarin de modules gebruikt moeten worden. Het advies is te starten met de module ‘Praten over jezelf’, omdat deze module in het teken staat van kennismaking. Bovendien wordt in het materiaal voor de begeleider bij deze module meer uitleg gegeven over de werkwijze van de verschillende oefenvormen.

Het stramien en de opbouw van elke module zijn hetzelfde.

- Elke module begint met een voorblad met daarop een foto of afbeelding, de naam van het thema en een korte inhoudsopgave.
- Binnen elke module zijn steeds *vier subthema's*. Deze subthema's kunnen het beste op volgorde worden doorgewerkt. Het is goed om zo nu en dan onderdelen van de module te herhalen. Dit zorgt ervoor dat de deelnemer de stof beter kan onthouden. Als een deelnemer (een deel van) de stof al beheerst, kunnen subthema's of onderdelen daarvan ook worden overgeslagen.
- Elke subthema begint met *een foto / beeldmateriaal* met daaraan gekoppeld een aantal concrete vragen. Op deze manier wordt het subthema geïntroduceerd en wordt de voorkennis van de deelnemer geactiveerd.
- Daarna komt er een dialoog. In deze *teksten* zitten de belangrijkste nieuwe woorden en zinnen. De gesprekken hoeven niet woord voor woord begrepen te worden. Het gaat om die woorden en zinnen en dat de boodschap overkomt.

- De volgende stap is de *verwerking* van die woorden en zinnen. Dit gebeurt in een aantal verschillende oefenvormen. Met heel veel herhaling om te zorgen dat het ook echt binnenkomt. Zonder die herhaling blijft er te weinig hangen. Stelt u zich voor dat u in China woont en Chinees wil leren. Dan heeft ook u behoefte aan veel herhaling om enigszins thuis te raken in deze nieuwe taal. Voor u lijkt het soms misschien saai, maar voor de leerder is dat heel anders.
- Dan volgt de fase van *communicatie*. In eerste instantie is dat nog *gestuurd*: een deelnemer voert korte voorgeprogrammeerde gesprekken / reageert op standaardvragen. Die stap is erg belangrijk. Daarna pas komt oefenen met vrije productie. In bijvoorbeeld een rollenspel laat de deelnemer zien dat hij / zij een eenvoudig gesprekje kan voeren. Dat gesprekje is nooit zo goed en compleet als de dialoog en de oefeningen daarvoor. Dat is logisch en dat hoort erbij: als mensen zelf gaan praten maken ze op dit niveau nog heel veel fouten, gebruiken ze korte zinnen enzovoort. De dialogen waren de input en het voorbeeld, maar wat ze nu zelf kunnen staat nog ver af van dat voorbeeld.
- Opdrachten bij de slotfoto's: de deelnemer fantaseert zijn / haar eigen verhaal bij de slotfoto('s). Deze foto's zijn bedoeld om *de fantasie te prikkelen en spontaan praten te stimuleren*. De deelnemer hoeft niet per se de woorden uit het thema te gebruiken; hij gebruikt de woorden en zinnen die hij tot zijn beschikking heeft. U stelt de vragen die onder de foto's staan.
- Elke module wordt afgesloten met een overzicht van de belangrijkste *woorden en standaardzinnen*.

Wat vindt u niet terug in het materiaal?

- Lees- en schrijfoefeningen
Het materiaal is bedoeld om de mondelinge vaardigheden te verbeteren.
- Expliciete aandacht voor grammatica
Dat is op dit niveau nog niet nodig. Een deelnemer krijgt standaardzinnen aangeboden die hij/zij kan gebruiken.
- Klankoefeningen
In de modules wordt geoefend met de uitspraak van woorden en zinnen. Voor specifieke klankoefeningen verwijzen we naar Uitspraaktrainer (uitgave Boom).

Instructie

In de modules wordt gebruik gemaakt van steeds dezelfde instructie. Bij elke instructie hoort een pictogram ter illustratie (zie bijlage). De woordenschat die in de instructie gebruikt wordt staat in onderstaand kader.

bekijk	loop rond	de begeleider	het woord nog een keer
luister	tik	het gesprek	de zin
praat	geef antwoord	de vraag	de foto
wijs aan	zeg na	het antwoord	het plaatje

Total Physical Response

Met TPR (Total Physical Response) wordt het leren van taal gekoppeld aan fysieke actie. Via TPR kan de begeleider steeds de nieuwe woorden / instructies introduceren en oefenen. Hoe werkt TPR? Een concreet voorbeeld:

De begeleider wil duidelijk maken wat de instructie 'wijs aan' betekent. Hij / Zij zegt: ik wijs de tafel aan. De begeleider wijst **tegelijkertijd** de tafel aan. Dit herhaalt hij / zij een aantal keer waarbij steeds een ander (bij de deelnemer bekend) woord gebruikt wordt (stoel, boek, muur etc.). De volgende stap is dat de begeleider instructies geeft aan de deelnemer die hij / zij moet uitbeelden. Daarna kan de link gelegd worden naar de specifieke oefening.

De oefeningen

De deelnemers hoeven niet of nauwelijks te schrijven. Zij reageren op vragen door dingen aan te wijzen, vingers op te steken, te tikken, iets te doen en/of te praten. Dit is ook voor leerders die wel kunnen lezen en schrijven een prima manier om mondelinge taal te verwerven. Als deelnemers niet kunnen lezen, moet de begeleider de geschreven antwoorden voorlezen

Een aantal oefeningen heeft enige uitleg nodig:

- De luisterteksten

De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de tekst / het gesprek;
- de deelnemer luistert nog een of twee keer, hierbij zijn begripsoefeningen opgenomen;
- de begeleider bespreekt met de deelnemer de tekst / het gesprek aan de hand van de begripsoefeningen.

- Taalriedel

De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst;
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst;
- de deelnemer spreekt mee met de audio met tekst / zonder tekst (met de herhaling van iedere zin);
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt.

Nb. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst.

- Zeg na

Zeg na is te vergelijken met de taalriedel. De zinnen staan niet op de audio, de begeleider leest de zin voor, de deelnemer zegt na.

Bij een aantal oefeningen staat meer informatie in de begeleidershandleiding die bij elke module beschikbaar. Dit kunt u zien aan dit pictogram.

Groepsgrootte

De meeste oefeningen kunnen zowel in groepjes van twee/drie als ook in grotere groepen gedaan worden. De dialogen kunnen in een grotere groep – na een duidelijke instructie van de begeleider – geoefend worden in tweetallen. De begeleider loopt langs, luistert naar wat er gezegd wordt (maar verbetert niet elke fout) en helpt en ondersteunt waar dat nodig is. Het gaat in deze fase van taalverwerving om het stimuleren van praten en durf en zelfvertrouwen.

Specifieke instructies bij de oefeningen

1. Hoe laat is het?

Oefening 3 en 4:

Transcript *Hoe laat is het?* (1)

Ayse: Hoi, mag ik wat vragen?
Diana: Natuurlijk.
Ayse: Weet je hoe laat het is?
Diana: Oh, eh ... sorry, ik heb geen horloge om.
Ayse: Oh, dat geeft niet!

Ayse: Eh ... pardon meneer, mag ik u iets vragen?
Meneer: Ja hoor.
Ayse: Kunt u me zeggen hoe laat het is?
Meneer: Het is kwart voor vier.
Ayse: Dank u wel.
Meneer: Graag gedaan.

Oefening 5:

Afhankelijk van de kennis en het niveau van de deelnemer de klok behandelen.

Wijs een klok aan en noem de tijd. Ga verder met 'vijf over', 'tien over', enzovoort. Gebruik hiervoor het blad met 'lege' klokken (teken tijden in) of gebruik een echte klok. Geef opdrachten. Vb. Zet de klok op tien over zeven, teken twaalf uur in de klok, enzovoort.

Oefening 6 en 7:

Transcript *Hoe laat is het?* (2)

Het is dinsdag. Femy vertelt wat ze vandaag gaat doen.

Ik sta vroeg op. Om zeven uur begin ik met mijn werk. Ik werk als schoonmaker in een kantoor. Om negen uur ben ik klaar. Dan ga ik naar huis. Om half tien drink ik samen met mijn man een kopje koffie. Om half elf heb ik autorijles, tot half twaalf. Daarna ga ik een broodje eten. Vanmiddag ga ik de was doen. Om vier uur kan ik mijn medicijnen ophalen bij de apotheek. Om vijf uur ga ik even tv kijken.

Oefening 8:

Lees de tekst voor over Femy (zie transcript, *Hoe laat is het?* (2)).

Oefening 9:

Noem een tijd. De deelnemer wijst de juiste klok aan.

Oefening 10:

Luister naar de audio. De werkwijze is als volgt:

- de deelnemer luistert naar de taalriedel (audio) zonder tekst
- de deelnemer luistert nogmaals, nu met tekst
- de deelnemer spreekt mee met de audio met tekst / zonder tekst (met de herhaling van iedere zin)
- de begeleider leest zin voor zin de taalriedel voor, de deelnemer herhaalt

N.B. Als een deelnemer niet kan lezen, gaat deze oefening zonder geschreven tekst

Oefening 13:

Wijs steeds een tijd aan. Gebruik hiervoor de verschillende klokken in het materiaal of gebruik ander beeldmateriaal.

Oefening 16:

Maak kaartjes met klokken. Zie de bijlage op p. 44 voor plaatjes met 'lege' klokken. Teken verschillende tijden in de klokken. Geef de deelnemers één of meer kaartjes. De deelnemers lopen rond en vragen de ander naar de tijd die op zijn / haar kaartje staat.

Oefening 18:

Stel vragen als de deelnemer het moeilijk vindt om uit zichzelf te vertellen.

Oefening 19:

De deelnemer bedenkt zijn / haar eigen verhaal bij de foto. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie van de vrouw op de foto.

2. Elke maandag

Oefening 2 en 3:

Transcript *Elke maandag*

Malika: Hé Tessa. Hoe is het?
Tessa: Goed.
Malika: Zullen wij deze week een dagje naar Amsterdam gaan?
Tessa: Ah, deze week kan ik niet. Ik heb het eh ... heel druk.
Malika: Wat ga je deze week dan doen?
Tessa: Eh ... maandag ga ik naar de koffieochtend in het buurthuis.
Dat doe ik elke week. Eh ... dinsdag help ik op de school van mij dochter bij de sportdag ... en woensdag ga ik naar mijn moeder.
Malika: Waar woont ze?
Tessa: In Den Haag.
Malika: En donderdag en vrijdag?
Tessa: Eh ... donderdag moet ik werken. En vrijdag heb ik een afspraak in het ziekenhuis.
Malika: Zo, dat is inderdaad een drukke agenda. Dan gaan we een andere keer, oké?
Tessa: Ja, leuk!

Oefening 4:

Gebruik – als dat mogelijk is – een agenda van jezelf of van de deelnemer.

Oefening 5:

Oefen de dagen van de week aan de hand van de volgende vragen:

- *Welke dag is het vandaag?*
- *Welke dag komt na maandag?*
- *Welke dag komt na woensdag?*
- *Welke dag komt na zaterdag?*
- *Welke dag komt voor dinsdag?*
- *Welke dag komt voor vrijdag?*
- *Op welke dag zijn de meeste winkels dicht?*
- *Op welke dag ga je ? (aanpassen aan de activiteiten van de deelnemer)*

Oefening 6:

Lees de volgende zinnen voor:

- *Zullen we naar Amsterdam gaan?*
- *Deze week kan ik niet.*
- *Op maandag ga ik naar het buurthuis.*
- *Haar meester is ziek.*
- *Wat doe je op donderdag en vrijdag?*

Oefening 7:

Luister naar de audio. Volg verder de oefening zoals beschreven bij oefening 10 uit het eerste deel van deze module (*Hoe laat is het?*)

Oefening 12:

Maak kaartjes met de dagen van de week. Geef de deelnemers één of meer kaartjes. De deelnemers lopen rond en vragen de ander welke dag het is (welke dag op zijn / haar kaartje staat).

Oefening 14:

Stel vragen als de deelnemer het moeilijk vindt om uit zichzelf te vertellen.

Oefening 16:

De deelnemer bedenkt zijn / haar eigen verhaal bij de foto. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie van de mensen op de foto.

3. Wanneer ben je jarig?

Oefening 2 en 3:

Transcript *Wanneer ben je jarig?* (1)

Koen:	Hoe oud ben jij?
Musa:	Ik word dit jaar veertig.
Koen:	Nou ... wat toevallig, ik ook!
Musa:	Wanneer ben jij jarig?
Koen:	In mei, twintig mei.
Musa:	Dan ben ik twee maanden ouder.
	Mijn verjaardag is in maart.
Koen:	Vier jij je verjaardag altijd?
Musa:	Nee, meestal niet. En jij?
Koen:	Ik ook niet, maar dit jaar wel.
	Ha ... veertig is een speciale leeftijd.
Musa:	Eh ... wat ga je doen?
Koen:	Ik geef een tuinfeest in juli.
Musa:	Leuk! Dan is het vast mooi weer.
Koen:	Ha ... ik hoop het.

Oefening 5 en 6:

Transcript *Wanneer ben je jarig?* (2)

Emine: Wanneer ga je op vakantie?
Bas: Ehm ... volgende week. Ik vertrek vijftien juni.
Emine: Oh, hoe lang ga je?
Bas: Twee weken. En jullie?
Emine: Wij gaan twintig juli weg.
Ja, dan hebben de kinderen pas vakantie.
Bas: Waar gaan jullie naartoe?
Emine: Naar Turkije. We gaan een maand naar mijn moeder.
Bas: Wat heerlijk! Fijn om je moeder weer te zien.
Emine: Ja zeker. We hebben haar een jaar niet gezien.
Bas: Dat is een lange tijd.
Emine: En mijn moeder wordt één augustus zeventig.
Dus dan zijn we er ook bij.

Oefening 7:

Lees de gesprekjes in delen voor. De deelnemer zegt welk woord ontbreekt.

- *Hoe oud ben jij? Ik word in **mei** veertig.*
- *Wat ga je doen? Ik geef een feest in **juli**.*
- *Wanneer ga je op vakantie? Ik vertrek vijftien **juni**.*
- *Hoe lang ga je? Twee **weken**.*

Oefening 8:

Lees het gesprek voor tussen Koen en Musa (zie transcript, *Wanneer ben je jarig?* (1)).

Oefening 9:

Maak kaartjes met verschillende data (op deze manier: 24-12-2007, 9-3-1982, 14-8-1998 etc.). Geef de deelnemers één of meer van deze kaartjes. Noem steeds een datum (op deze manier: 24 december 2007, 9 maart 1982, 14 augustus 1998 etc.). De deelnemer met de juiste datum op zijn / haar kaartje staat op.

Oefening 10:

Deze taalriedel is niet beschikbaar als audio. Lees de taalriedel in ritme voor. Tik hiervoor in een vast ritme met uw hand op de tafel. Volg verder de oefening zoals beschreven bij oefening 10 uit het eerste deel van deze module (*Hoe laat is het?*).

Oefening 19:

De deelnemer bedenkt zijn / haar eigen verhaal bij de foto. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie van de mensen op de foto.

4. Te laat!

Oefening 2 en 3:

Transcript *Te laat!* (1)

Sofia: Met Sofia.
 Eelco: Eh ... hoi, je spreekt met Eelco.
 Sofia: Hallo Eelco.
 Eelco: Ik kom wat later op mijn werk.
 Sofia: Oh ...
 Eelco: Ja, ik heb me verslapen.
 Sofia: Dat is vervelend.
 Eelco: Ja, het spijt me. Ja, ik heb de wekker niet gehoord.
 Sofia: Eh ... hoe laat ben je hier?
 Eelco: Eh ... ik ga opschieten. Dan ben ik om eh ... half tien op het werk.
 Sofia: Oké.
 Eelco: Nogmaals sorry.

Oefening 4:

Afhankelijk van de kennis en het niveau van de deelnemer de digitale tijden behandelen. Wijs een digitale tijd aan en zeg hoe laat het is. Schrijf ook zelf tijden op. Laat de deelnemer tijden opschrijven en benoemen. (Zie oefening 5 *Hoe laat is het?*)

Oefening 5 en 6:

Transcript *Te laat!* (2)

Milou: Hoi Alex.
 Alex: Hé Milou. Ben je er al lang?
 Milou: Nou, dat valt wel mee. Ik was hier om tien over zeven.
 Alex: Is Johan er nog niet?
 Milou: Nee!
 Alex: Hoe laat begint de film?
 Milou: Om half acht.
 Alex: Ik hoop dat hij op tijd komt.
 Milou: Ja, hij is wel vaker te laat.
 Alex: Hoe laat is het?
 Milou: Bijna half acht.
 Alex: Zullen we naar binnen gaan?
 Milou: Oh, daar is Johan.
 Alex: Waarom ben je zo laat?
 Johan: De brug was open!

Oefening 8:

Lees de volgende zinnen voor:

- *Ik kom wat later op mijn werk.*
- *Ik heb me verslapen.*
- *Dat is vervelend.*
- *Hoe laat begint de film?*
- *Ik hoop dat hij op tijd komt.*
- *Zullen we naar binnen gaan?*

Oefening 9:

Lees de onderstaande woorden twee keer voor met het accent op de juiste lettergreep. De eerste keer luisteren de deelnemers alleen. Bij de tweede keer tikt hij/zij op het juiste moment op de tafel, d.w.z. op de lettergreep waar het accent valt. Lees de woorden nog een keer voor. De deelnemers tikken op het juiste moment op tafel.

- hor**lo**ge
- a**ge**nda
- janua**ri**
- ver**ja**ardag
- **j**uni
- don**der**dag

Oefening 10:

Deze taalriedel is niet beschikbaar als audio. Lees de taalriedel in ritme voor. Tik hiervoor in een vast ritme met uw hand op de tafel. Volg verder de oefening zoals beschreven bij oefening 10 uit het eerste deel van deze module (Hoe laat is het?).

Oefening 14:

Wijs een tijd aan en stel de vraag: hoe laat is het? De deelnemer geeft antwoord en gebruikt daarbij de woorden 'bijna' en 'precies'.

Oefening 15:

Laat de deelnemer antwoorden bedenken op de vraag: waarom ben je zo laat?
Bespreek ook smoesjes.

Oefening 18:

Een kruising tussen kwartet en memory. Maak kaartjes met digitale en analoge tijden (klokken). Je hebt steeds twee kaartjes nodig die bij elkaar horen. Geef de deelnemers één of meer kaartjes met analoge en digitale tijden. De deelnemers lopen rond en vragen bij de andere deelnemers naar de tijd die zij op hun kaartje hebben staan. Vb. Het is kwart over 9. Hoe laat heb jij het?

Oefening 19:

Lees het verhaal voor dat hieronder staat. Laat de deelnemer het verhaal **exact** navertellen, dus niet samenvatten. Lees het verhaal eventueel nog een tweede keer voor.

Verhaal:

Het is dinsdagochtend. Carla fietst naar haar werk. Het is kwart over acht. Ze moet om half negen op haar werk zijn. O, ze is haar tas vergeten. Ze fietst snel terug naar huis. Ze pakt haar tas en ze fietst weer terug naar haar werk. Het is half negen. Wat vervelend. Nu is ze te laat.

Oefening 21:

De deelnemer bedenkt zijn / haar eigen verhaal bij de foto. Stimuleer de deelnemer om te fantaseren over de situatie van de man op de foto.

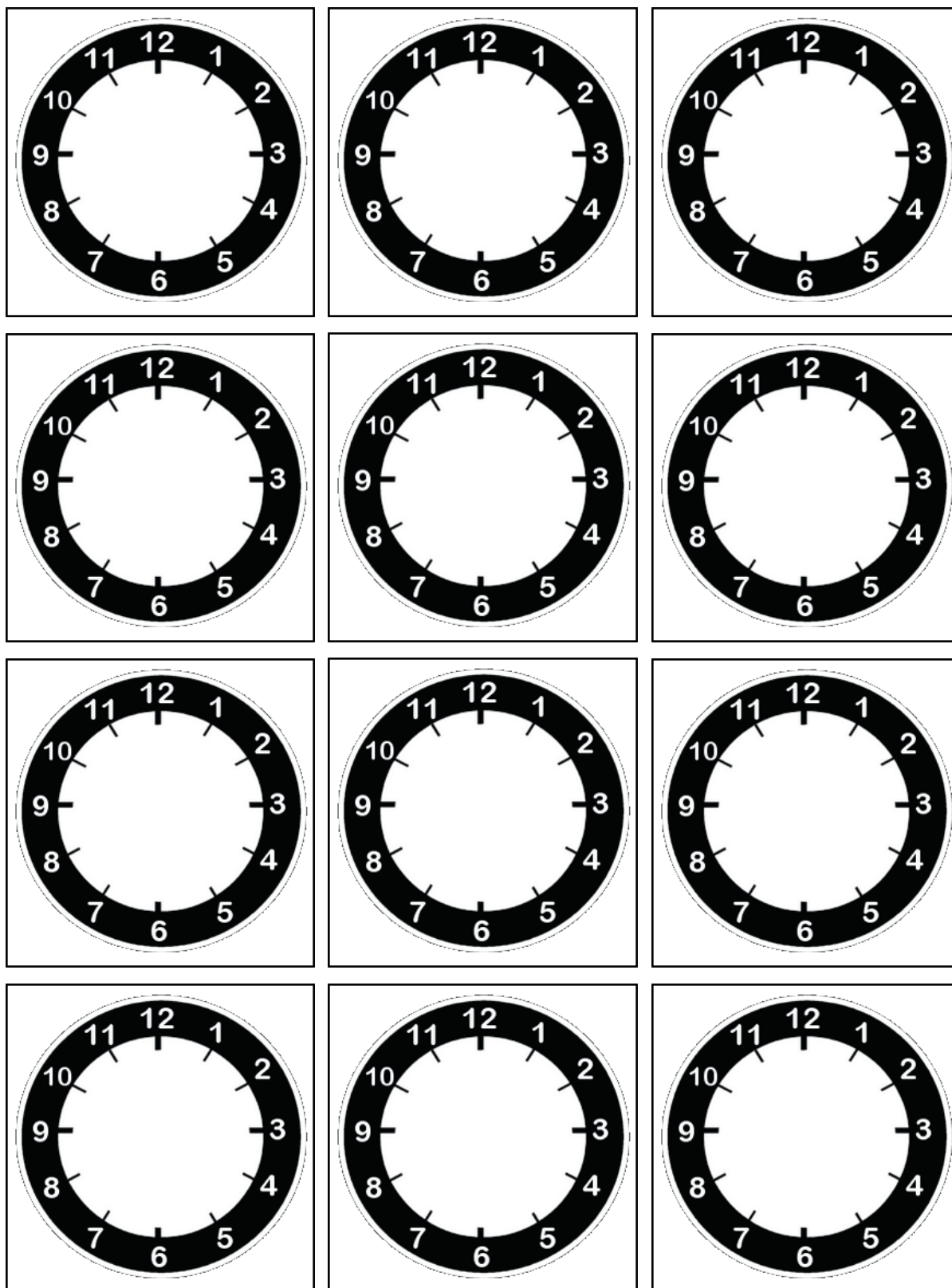
Suggesties voor extra materiaal / extra oefeningen

- Een klok / een wekker / een horloge of blad met 'lege' klokken (zie de bijlage op p. 44)
- Foto –en beeldmateriaal met daarop klokken / horloges.
- Agenda / kalender.
- Laat de deelnemer op straat foto's maken van tijd.
- Maak een verjaardagskalender met de deelnemers.
- Memory. Daar zijn verschillende varianten in mogelijk:
Vb. plaatje analoge tijd – digitale tijd, plaatjes met tijd (en laat steeds de omgedraaide plaatjes benoemen).
- Spelletje Bingo: maak voor elke deelnemer een kaart met zes plaatjes met daarop tijden en/of klokken.
- Luister met de deelnemers naar liedjes. Doel hiervan is dat deelnemers de melodie van de taal horen. Vraag aan deelnemers of ze woorden herkennen. Het is niet de bedoeling dat het liedje woord voor woord wordt verstaan en/of besproken. De liedjes, die te vinden zijn op internet¹, zijn op dit niveau meestal te moeilijk. Liedjes bij deze module:
 - 'Hoogste tijd' van André Hazes
 - 'Wat een mooie dag' van Paul de Leeuw
 - 'Maandag' van Dirk Scheele
 - 'Op een mooie Pinksterdag' van Leen Jongewaard
 - 'Zeven weken' van Marco Borsato
- Neem de Zeg na / Taalriedel oefeningen op als die mogelijkheden er zijn en laat de deelnemers hun teksten terugluisteren.

1 - Veel liedjes zijn te beluisteren via Spotify (programma is gratis te downloaden via www.spotify.com.)

Bijlage met plaatjes

Lege klokken

Colofon

Dit product is tot stand gekomen door:

Het Begint met Taal
Koningin Wilhelminalaan 8, 3527 LD Utrecht
030-2422841
info@hetbegintmettaal.nl, www.hetbegintmettaal.nl

Algemene projectleiding: Sylvia de Groot Heupner

Vrije Universiteit Amsterdam - VU-NT2
De Boelelaan 1105, 1081 HV Amsterdam
020-5986575, 06-10817548
c.w.h.vander.voort@vu.nl, www.nt2.vu.nl

Inhoudelijke projectleiding: Vita Olijhoek (VU-NT2)

Concept & advies: Carola van der Voort

Van Dale Uitgevers
Postbus 13288
3507 LG Utrecht

Correspondentieadres: redactie@vandale.nl
www.vandale.nl / www.vandale.be

Auteurs: Martijn Baalman, Vita Olijhoek en
Carola van der Voort

Ontworpen door: Beeldenfabriek, Rotterdam

Fotografie:
Lucy Coenen, Marloes de Haan en Vita Olijhoek, Den Haag,
070-3838849, Lucycoenen@planet.nl

Audiobestanden: de bij deze module horende
audiobestanden zijn te beluisteren en/of te downloaden op
www.vandale.nl/spreektaal.

Beeldmateriaal: al het beeldmateriaal is met zorg
geselecteerd. Mocht u desondanks menen dat wij uw
rechten niet goed gerespecteerd hebben, neemt u dan
contact op met Het Begint met Taal.

Meer informatie? Neem contact op met Het Begint met Taal
via 030-2422841 of info@hetbegintmettaal.nl.

SpreekTaal 1 is ontwikkeld door Het Begint met Taal en de Vrije Universiteit Amsterdam en mogelijk gemaakt dankzij financiële ondersteuning van het Oranje Fonds, het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Ministerie van Sociale Zaken en
Werkgelegenheid

SpreekTaal – hét materiaal voor taalcoaching

SpreekTaal is de meest gebruikte methode voor taalcoaching aan anderstaligen. Het materiaal is uitgebreid getest in de praktijk en speciaal ontwikkeld voor taalvrijwilligers die anderstaligen ondersteunen met het beter leren spreken van de Nederlandse taal.

- geschikt voor zowel een-op-een taalcoaching als kleine groepen
- eenvoudig in gebruik (geen leservaring vereist)
- goede aansluiting op de dagelijkse praktijk
- laagdrempelig, leuk en leerzaam

De methode bestaat uit twee series: **SpreekTaal 1** (niveau 0 tot A1+) en **SpreekTaal 2** (niveau A1 tot A2). Beide series bestaan uit vijftien praktische modules over dagelijkse onderwerpen, zoals Eten & Drinken, Wonen en Gezondheid. Elke afzonderlijke module bevat verschillende audio-opnames en biedt materiaal voor ongeveer 5 uur taalcoaching.

De audiobestanden die bij deze module horen, zijn te beluisteren en/of te downloaden via: www.vandale.nl/spreektaal.

SpreekTaal 1 - module 1 t/m 15

1 Praten over jezelf	6 Kleding & uiterlijk	11 Gezondheid
2 Familie & vrienden	7 Leren	12 Werk
3 Eten & drinken	8 Kopen	13 Dag & tijd
4 Wonen	9 Reizen	14 Bellen
5 Vrije tijd	10 Het weer	15 Geld

Het Begint met Taal versterkt taalvrijwilligersorganisaties op ruim 250 locaties in verschillende fases bij het slim organiseren van taalcoaching aan anderstaligen. Op deze locaties oefenen wekelijks 15.000 taalvrijwilligers met 28.000 anderstaligen de Nederlandse taal. Nieuwe initiatieven kunnen op die manier gelijk aan de slag, ervaren organisaties kunnen groeien en methodes die lokaal goed werken rollen wij landelijk uit. Zo leren we van elkaar en wordt taalcoaching nóg effectiever. Zie voor meer informatie: www.hetbegintmettaal.nl

© 2018 Het Begint met Taal
© 2018 Van Dale Uitgevers

Alle rechten voorbehouden.

